

Kirjoituskutsu: Suomalaisen kääntäjäkoulutuksen historia (*Mikaelin* teemasektio – *Mikael 17:2*)

Suomalainen kääntäjäkoulutus on jo ehtinyt 50 vuoden ikään. Koulutus alkoi kieli-instituuteissa 1960- ja 1970-luvuilla ja siirtyi 1980-luvun alussa yliopistoihin. Kun 50-vuotisjuhlia on vietetty, on hyvä aika luoda katsaus menneeseen.

Koulutuksen vaiheista on kerätty runsaasti lähdeaineistoa: arkistomateriaalia, haastatteluja ja kuvia. Joitakin historiikkeja on laadittu (ks. bibliografia), ja mietintöjä ja lainsäädäntöä käsitellään julkaisemattomassa käsikirjoituksessa (Jääskeläinen ja Paloposki). Sen sijaan aiheen kokonaisuus puuttuu.

Suomi on monella tavalla kääntäjäkoulutuksen edelläkävijänä. Olemme toimineet aktiivisesti Euroopan komission EMT-verkostossa, tulkikoulutuksessa ja hyvien koulutuskäytäntöjen edistäjänä. Esimerkkinä mainittakoon kansainvälinen tohtorikoulutus, jossa nykyisin huomioidaan kouluttajien koulutustarpeet. Kääntäjäkoulutuksen tärkein anti yhteiskunnalle ovat kuitenkin eri aloilla työskennelleet ja työskentelevät kääntäjät ja tulkit, jotka omalla panoksellaan luovat edellytyksiä demokratian, maailmankaupan, diplomatian ja kulttuurin saavutettavuudelle.

Jotta koulutuksen merkitys tehdään näkyväksi, on sen historia saatava kerätyksi ja kaikkien ulottuville. Muuttuvassa maailmassa on tärkeää säilyttää tieto siitä, miten koulutus on kehittynyt, vastannut yhteiskunnan tarpeisiin, välittänyt osaltaan myönteistä kuvaa kääntämisestä ja tukenut kääntäjien ja tulkkien toimintaa. Unohtaa ei myöskään sovi koulutuksen antamaa perustaa tutkimukselle ja ammatti-identiteetille. Yliopistoissa voimme harjoittaa toisaalta perustutkimusta kääntämisen ja tulkkauksen merkityksestä yhteiskunnassa, monikielisissä ympäristöissä ja ihmisoikeuksien kannalta, toisaalta soveltavaa tutkimusta kääntämisen ja tulkkauksen koulutuksesta sekä kääntäjien ja tulkkien työ- ja toimintaympäristöistä.

Toivomme tähän *Mikaelin* teemasektioon suomalaisen kääntäjä- ja tulkikoulutuksen historiaa koskevia kirjoituksia, kuten kouluttajien muistoja ja opiskelijoiden kokemuksia koulutuksesta sekä yksittäisten oppiaineiden tai kokonaisten kääntäjäkoulutuslaitosten ja -instituuttien lyhyitä historiikkeja.

Aikataulu

- Käsikirjoitusten jättö: 14.4.2024
- Ilmoitus käsikirjoituksen hyväksymisestä vertaisarviointiin: toukokuu 2024
- Palaute käsikirjoituksesta (vertaisarviointilausunnot tai toimittajien palaute) kirjoittajille: elokuun 2024 loppuun mennessä
- Käsikirjoituksen muokkaus: syys-lokakuu 2024
- Päätös hyväksymisestä: marraskuu 2024
- Numeron julkaisu: joulukuussa 2024

Kirjoitusohjeet

Käsitkirjoitusta voi tarjota vertaisarvioitavien tai vertaisarvioimattomien kirjoitusten luokkaan, ks. <https://journal.fi/mikael/artikkelityypit>. Käsitkirjoitusten kieli on suomi tai ruotsi ja pituus 35 000–42 000 merkkiä.

Tarkemmat kirjoittajaohjeet: <https://journal.fi/mikael/about/submissions>

Kääntäjäkoulutuksen historiikin verkkoseminaari 2.2.2024

Teemasektioon liittyy, mutta siitä erillisenä tapahtumana järjestetään myös Kääntäjäkoulutuksen historian seminaari Zoomissa 2.2.2024. Seminaarin on tarkoitus toimia kirjoittajien tukena ja auttaa aiheiden koordinoinnissa. Seminaariin osallistuminen ei ole vaatimuksena teemasektioon kirjoittamiselle.

Seminaarista kiinnostuneita pyydetään tarjoamaan 10 tai 20 minuutin esitelmää. Esitelmä voi perustua keskeneräiseen, puolivalmiiseen tai valmiiseen kääntäjäkoulutuksen historiapalaan. Lähetä ehdotuksesi osoitteeseen laura.ivaska@utu.fi viimeistään pe 1.12.2023.

Lisätietoja verkkoseminaarin järjestäjiltä: outi.paloposki@utu.fi, leena.salmi@utu.fi ja laura.ivaska@utu.fi.

Lähteet

Eskelinen, Juha 2001. Past, present, and future: ICT in the Department of Translation Studies. Teoksessa Kukkonen, Pirjo ja Ritva Hartama-Heinonen (toim.) 2001. *Mission, Vision, Strategies, and Values: A Celebration of Translator Training and Translator Studies in Kouvola*. Helsinki: Helsinki University Press.

Hartama-Heinonen, Ritva ja Pirjo Kukkonen 2001. Tulevaisuuden kynnyksellä – On the threshold of a future. Teoksessa Kukkonen, Pirjo ja Ritva Hartama-Heinonen (toim.) 2001. *Mission, Vision, Strategies, and Values: A Celebration of Translator Training and Translator Studies in Kouvola*. Helsinki: Helsinki University Press.

Jaatinen, Jukka, Tuomas Aaltonen ja Karri Savonen 2001. The function of the student organization. Teoksessa Kukkonen, Pirjo ja Ritva Hartama-Heinonen (toim.) 2001. *Mission, Vision, Strategies, and Values: A Celebration of Translator Training and Translator Studies in Kouvola*. Helsinki: Helsinki University Press.

Jääskeläinen, Riitta ja Outi Paloposki. Kääntämisen tutkimuksen ja koulutuksen historia Suomessa. Julkaisematon käsitkirjoitus.

Kettunen, Jyri 2006. Savonlinnan kansainvälisen viestinnän laitoksen historia. Julkaisematon käsitkirjoitus.

Kukkonen, Pirjo ja Ritva Hartama-Heinonen (toim.) 2001. *Mission, Vision, Strategies, and Values: A Celebration of Translator Training and Translator Studies in Kouvola*. Helsinki: Helsinki University Press.

Paloposki, Outi (toim.) 2009. *The Road to Translation / Polkuja kääntämiseen. Festschrift in Honour of Ritva Leppihalme. The Electronic Journal of the Department of English at the University of Helsinki, Volume 4*. Saatavissa: <https://blogs.helsinki.fi/hes-eng/volumes/volume-4-the-road-to-translation-polkuja-kaantamiseen/> (viitattu 1.12.2023).

Roinila, Pauli 1994. Kielenkääntämisestä kansainväliseen viestintään: näkökulmia erään koulutuksen historiaan. Teoksessa Savijärvi, Ilkka & Jääskeläinen, Väinö (toim.): *Tieten tahtoen*. Studia Carelica humanistica 3. Joensuu: Joensuun yliopisto, 245–254.

Salmi, Leena 2017. Tähänastisten suomalaisten kääntäjätutkintojen vertailua. Teoksessa Leblay, Tarja (toim.) *Auktorisoidun kääntäjän tutkinnon historiaa ja nykypäivää*. Helsinki: Opetushallitus.

Sipinen, Margareta 2001. Kouvola Språkinstitut 1971–1981. Teoksessa Kukkonen, Pirjo ja Ritva Hartama-Heinonen (toim.) 2001. *Mission, Vision, Strategies, and Values: A Celebration of Translator Training and Translator Studies in Kouvola*. Helsinki: Helsinki University Press.

Sunnari, Marianna 2006. Tulkkaus ja tulkkauksen opetus Suomessa. Teoksessa Tommola, Jorma ja Yves Gambier (toim.) *Translation and Interpreting – Training and Research*. University of Turku: Department of English Translation Studies.

Vehmas-Thesslund, Inkeri 2018. Kääntäjien ja tulkkien koulutus Suomessa. Historiikki. Julkaisematon käsikirjoitus.